

Манифест на ИФЛА за прозрачността, доброто УПРАВЛЕНИЕ и свободата от корупция

По многобройни поводи и на редица форуми ИФЛА изразява вярата си в благотворната роля на библиотеките за обществото и заявява своята ангажираност да разширява тази роля. Благотворната роля на библиотеките е свързана с принципите на свободен достъп до информация и свобода на изразяване, оповестени в Член 19 на Всеобщата декларация за правата на човека на ООН от 1948 г.

По-конкретно:

Манифестът на ИФЛА и ЮНЕСКО за обществените библиотеки (1994) (<http://www.ifla.org/VII/s8/unesco/eng.htm>) изтъква важността на „умението на добре информираните граждани да упражняват своите демократични права и да играят активна роля в обществото“;

Декларацията от Глазгоу за библиотеките, информационните услуги и интелектуалната свобода (2002) (<http://www.ifla.org/faife/policy/iflastat/gldeclar-e.html>) подчертава, че библиотеките и информационните услуги „способстват за защита на демократичните ценности и всеобщите граждански права“;

Александрийският манифест за библиотеките: Информационното общество в действие (2005) (<http://www.ifla.org/III/wsis/AlexandriaManifesto.html>) потвърждава отново принципа, че „библиотеките и информационните услуги са жизнено важни за демократичното и отвореното информационно общество“. Манифестът добавя, че „библиотеките са важни за добре информираното гражданско общество и прозрачността в управлението“.

Прозрачност, добро управление и свобода от корупция

Прозрачността е основата на доброто управление и първата стъпка в борбата с корупцията. Тя е универсална предпоставка за осигуряване на надеждна система за управление на информация и архиви, както и за финансови регулационни и мониторингови системи. Прозрачността е пряко свързана с практиката на социално отговорни авторство и журналистика, редакторска дейност, публикуване и разпространение на информация чрез всички медии.

Корупцията подкопава основните ценности на обществото, заплашва закона, разклаща доверието в институциите. Тя създава бизнес среда, в която само корумпираните могат да виреят; спъва научната работа и изследванията, отслабва функциите на професиите и поставя пречки пред изграждане на общество на знанието. Корупцията допринася съществено за пораждаване и удължаване живота на човешката мизерия, а така също и за задържане на развитието.

Корупцията успява най-вече в условия на секретност и обща неосведоменост. ИФЛА заявява, че по своята същност библиотеките са институти на прозрачността, призвани да предоставят достъп до най-точната и неутрална образователна, научна, техническа и обществена информация за всеки гражданин. Информационните материали и достъпът, осигуряван от библиотеките и информационните услуги, допринасят за доброто управление, като разширяват знанието на гражданите и подпомагат техните дискусии и дебати.

Библиотеките и информационните услуги трябва да разширят своята мисия и цели, за да станат по-активни фактори в доброто управление и в борбата срещу корупцията. По-специално те могат да играят значителна роля в информирането на гражданите относно техните права и задължения.

Затова ИФЛА призовава всички библиотечни и информационни специалисти, както и всички, отговорни за управлението на библиотечните и информационните услуги на национално и местно равнище да подкрепят следната програма:

1. Библиотеките трябва да се противопоставят на корупцията, която пряко засяга библиотечното дело: при набавяне на библиотечни материали, назначения на библиотечни длъжности и администриране на библиотечни договори и финанси. Библиотечните асоциации трябва да подкрепят това чрез създаване и утвърждаване на професионални етични кодекси.
2. Библиотеките трябва да полагат усилия да подобряват професионалния статус на всички библиотечно-информационни професионалисти и насърчават по-добро заплащане за професионалистите, за да ограничат причините за податливост към корупция.
3. Библиотеките трябва да отстояват ролята си в образованието на гражданите, като изграждат богати колекции и улесняват достъпа до информация по философски, социално-икономически и политически теми.
4. Там, където страната предоставя достъп до информация и има свобода на информационните закони, библиотекарите трябва да се стремят да изграждат центрове, в които гражданите получават помощ при формулиране на информационни заявки и получаване на отговори.
5. Там, където страната не разполага с достъп до информация, където липсва законодателство, гарантиращо свободата на информацията, или пък законите ѝ не са ефективни, библиотекарите трябва да подкрепят инициативи за проектозакони и за допълнения към съществуващите закони; да популяризират и защитават тези закони от незачитане и неизпълнение.
6. За библиотекарите и потребителите трябва да бъдат организирани обучения в областта на различните видове информация, които задълбочават разбирането на гражданите на законите, с което им помагат да упражняват правата си и да изпълняват задълженията си.
7. Библиотеките трябва да комплектуват документи, издавани от официални организации, особено тези, които се занимават с правата и задълженията на гражданите. Те трябва да съдействат информацията, публикувана от официални органи, да бъде по-разбираема, пълна и достъпна за потребителите (чрез указатели, резюмета, помощ при търсенето и др.). Те трябва да осъществяват дигитализационни и други програми за опазване на официалната информация, свързана със законодателството, правата и задълженията, както и да улесняват достъпа до съществуващи бази данни с този тип информация.
8. Библиотеките трябва да са достъпни като центрове за популяризиране на правото на информация (чрез постери и други начини за публично разпространение). Библиотекарите трябва да помагат на гражданите правото на обективна информация да се превърне в осъзната потребност.
9. Библиотеките трябва да създават или да се кооперират в създаването на антикорупционни портали, които обединяват информация от официални източници, антикорупционни неправителствени организации и други източници по темата.
10. Библиотеките трябва да подкрепят съществуващите и изграждащи се консултационни центрове за граждани, поддържани от антикорупционни НПО-та, като осигуряват информация, техническа помощ при работа с бази данни и всичко, с което могат да бъдат професионално полезни.

Манифестът е одобрен от Управителния съвет на ИФЛА на 8 дек. 2008 г.